

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

PETRA ŠKEDELJ

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA TERME ČATEŽ

Ljubljana, september 2011

PETRA ŠKEDELJ

IZJAVA

Študent/ka Petra Škedelj izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom prof. dr. Metke Tekavčič, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD.....	1
1. PREDSTAVITEV PODJETJA TERME ČATEŽ.....	1
2. ANALIZA SREDSTEV.....	2
2.1. Analiza stalnih sredstev.....	3
2.2. Analiza gibljevih sredstev.....	5
2.3. Kazalniki investiranja.....	6
2.3.1. Stopnja osnovnosti sredstev.....	6
2.3.2. Stopnja obratnosti sredstev.....	7
2.3.3. Stopnja finančnosti investiranja.....	8
2.3.4. Stopnja odpisanosti osnovnih sredstev.....	8
2.3.5. Tehnična opremljenost dela.....	9
2.4. Kazalniki obračanja.....	10
3. ANALIZA VIROV SREDSTEV.....	11
3.1. Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev.....	12
3.2. Kazalniki financiranja.....	14
3.2.1. Delež kapitala v financiranju.....	14
3.2.2. Delež osnovnega kapitala v financiranju.....	15
3.2.3. Delež dolgov v financiranju.....	16
3.2.4. Delež trajnega in dolgoročnega financiranja.....	16
3.2.5. Kazalnik finančnega vzvoda.....	17
3.3. Kazalniki plačilne sposobnosti.....	18
4. ANALIZA USPEHA POSLOVANJA.....	20
4.1. Analiza prihodkov.....	20
4.2. Analiza odhodkov.....	21
4.3. Analiza poslovnega izida.....	22
5. ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA.....	23
5.1. Produktivnost dela.....	23
5.2. Ekonomičnost ali gospodarnost.....	24
5.3. Donosnost ali rentabilnost.....	25
SKLEP.....	26
LITERATURA IN VIRI.....	28

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Obseg in struktura sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010 .....</i>	<i>3</i>
<i>Tabela 2: Obseg in struktura stalnih sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010 .....</i>	<i>4</i>
<i>Tabela 3: Obseg in struktura gibljivih sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>6</i>
<i>Tabela 4: Stopnja osnovnosti sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 5: Stopnja obratnosti sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010 .....</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 6: Stopnja finančnosti investiranja družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010 .....</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 7: Stopnja odpisanosti (v %) osnovnih sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 8: Tehnična opremljenost dela družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 9: Koeficient obračanja in dnevi vezave gibljivih sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 10: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 11: Delež kapitala v financiranju družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010 .....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 12: Delež osnovnega kapitala v financiranju družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 13: Delež dolgov v financiranju družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 14: Delež trajnega in dolgoročnega financiranja družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 15: Kazalnik finančnega vzvoda družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010 .....</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 16: Kazalniki plačilne sposobnosti družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010 .....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 17: Obseg in struktura prihodkov družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 18: Obseg in struktura odhodkov družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 19: Poslovni izid družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010 .....</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 20: Produktivnost dela družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 21: Kazalniki ekonomičnosti družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 22: Rentabilnost kapitala in sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.....</i>	<i>26</i>

UVOD

Različne potrebe, ki se pojavljajo, privedejo do proizvodnje dobrin in storitev. Za proizvodnjo pa so potrebni proizvodni dejavniki, ki so za razliko od potreb, omejeni oziroma relativno redki. Ekonomska redkost proizvodnih dejavnikov zahteva gospodarno ravnanje in upoštevanje splošnega gospodarskega načela. Uspešnost podjetja se tako kaže v tem, da z danimi proizvodnimi dejavniki proizvede čim več. Nanjo pa vplivajo tudi drugi dejavniki, kot so: gospodarsko okolje, zaposleni in drugi organizacijski dejavniki.

Predmet mojega diplomskega dela je analiza poslovanja družbe Terme Čatež, v kateri bom poslovanje v letu 2010 primerjala s poslovanjem v letu 2009. Poznamo tri vidike namena analize poslovanja. Prvi, ekonomski vidik, pomaga izboljšati poslovanje. Drugi, organizacijski vidik, omogoča podjetju postaviti realne cilje. Tretji, uporabniški vidik, pa pomeni prilagoditev analize uporabniku. Namen analize družbe Terme Čatež je ugotoviti prednosti in slabosti poslovanja. V okviru analize poslovanja spoznamo poslovanje konkretnega podjetja. Cilj analize je tako spoznati količinske in kakovostne značilnosti ter posledično različne možnosti za izboljšanje poslovanja. Cilj analize družbe Terme Čatež je predstaviti uspešnost poslovanja v letu 2010 glede na leto 2009 ter ugotoviti dejavnike, ki so pozitivno in negativno vplivali na poslovanje.

Primerjala sem poslovanje Terme Čatež v letih 2009 in 2010, kjer sem za bazno leto vzela leto 2009. Na podlagi razpoložljivih podatkov in dejavnosti, s katero se podjetje ukvarja, sem izbrala tiste podatke, ki so po moji oceni bistveni za analizo. Izračunala sem različne strukture, indekse in kazalnike. Podatke za leto 2010 sem deflacionala na raven cen v letu 2009 z letnim indeksom cen življenjskih potrebščin, ki je leta 2009 znašal 101,90. Povprečne vrednosti pa sem deflacionala s povprečnim indeksom cen življenjskih potrebščin za leto 2009, ki je znašal 101,80.

Vsebina diplomskega dela je razdeljena na pet delov. Začne se z uvodom, nadaljuje pa s predstavitvijo podjetja Terme Čatež. V drugem delu sem izdelala analizo sredstev in izračunala kazalnike investiranja ter kazalnike obračanja. Analizo virov sredstev sem izdelala v tretjem delu, skupaj s kazalniki financiranja in kazalniki plačilne sposobnosti. V četrtem delu sem na kratko pojasnila pojem uspeha poslovanja, analizirala prihodke, odhodke in poslovni izid Terme Čatež. V zadnjem, petem delu, sem opredelila uspešnost poslovanja in izračunala kazalnike produktivnosti dela, ekonomičnosti ter donosnosti. Diplomsko delo sem zaključila z zaokroženo celoto posameznih ugotovitev iz analize.

1 PREDSTAVITEV PODJETJA TERME ČATEŽ

Podjetje Terme Čatež je skupina povezanih podjetij, ki poslujejo v Republiki Sloveniji, Hrvaški ter Bosni in Hercegovini. Danes je podjetje eno izmed 15 slovenskih naravnih zdravilišč, ki je v samem vrhu slovenskega turizma. Skupino Terme Čatež sestavljajo matična

družba Terme Čatež d. d., ki posluje na treh lokacijah, in sicer v Čatežu ob Savi, v Mokricah in v Kopru; ter hčerinske družbe, v katerih ima matična družba večinski lastniški delež. Hčerinske družbe so: Marina Portorož d. d., TP Portorož d. d. (ki je v skupini delovalo do 31. julija 2010), Terme Illidža d. o. o., Termalna Riviera d. o. o. in Del Naložbe d. d. Podjetje Terme Čatež opravlja dejavnosti hotelirstva, gostinstva, trgovine, športa, rekreacije, zdraviliško in druge dejavnosti. Leta 1964 je bilo podjetje registrirano kot naravno zdravilišče. Pisni podatki potrjujejo, da so tople vrelece na Čatežu koristili že leta 1886. Podjetje je delniška družba, katere delnica je začela kotirati na Ljubljanski borzi 7. junija 1993. Skupaj ima družba izdanih 497.022 navadnih imenskih delnic istega razreda. Največji delničar Term Čatež je DZS d. d., ki ima 45,27 % lastniški delež. Sledi ji Kapitalska družba d. d. z 23,79 % lastniškim deležem. Tako obvladuje družbo Terme Čatež 10 največjih delničarjev, ki imajo 89,32 % vseh delnic. Ostali delničarji pa imajo v lasti 10,68 % vseh delnic.

Podjetje Terme Čatež ima pestro ponudbo. Svojim gostom ponuja nastanitve v hotelih, počitniških apartmajih ali v kampu. V Gusarskem zalivu v Čatežu ponujajo počitnikovanje v plavajočih hišicah na jezeru in bivanje v šotorih v Indijanski vasi. Vodni programi predstavljajo glavno ponudbo. Poletna Termalna riviera je odprta v poletni sezoni in ponuja sprostitev v 10 bazenih, nekateri so opremljeni z masažnimi ležišči in slapovi ter tobogani. Otroški vodni park poskrbi za najmlajše, medtem ko lahko vsi uživajo v bazenu z valovi. Zimska Termalna riviera je kompleks pokritih bazenov, ki nudi uživanje skozi celo leto. Gusarska ladja je najbolj zanimiva za najmlajše. Deskanje na valovih, tobogan skakalnico, bazen z valovi in masažne bazenčke pa dopolnjuje tropsko vzdušje s tropskimi elementi. V kompleksu Zimske Termalne riviere se nahaja tudi Savna park. V sklopu zdravstvenih programov in wellness ponudbe nudijo negovalni oddelek in 24-urni medicinski nadzor ter vadbo za paciente s poškodbami. Izvajajo različne masaže, kopeli, v kozmetičnem salonu pa poskrbijo za nego obraza in telesa. Organizatorji dogodkov imajo v Termah Čatež na voljo sejne sobe, konferenčne dvorane in večnamensko dvorano. V hotelu Golf grad Mokrice se odvijajo razni poslovni in družabni dogodki, v poročni dvorani pa poroke. Poskrbljeno je tudi za šport in rekreacijo. V Mokricah je golf igrišče. Športni center v hotelu Toplice pa ponuja 6 zunanjih in notranjih igrišč za tenis, igrišča za druge igre, namizni tenis in več fitnes dvoran.

2 ANALIZA SREDSTEV

Podjetje potrebuje za delovanje in uresničevanje ciljev različna sredstva, ki jih vlaga v poslovni proces, in tako ustvarja končne produkte. Ta sredstva so prvine poslovnega procesa, in sicer delo, delovna sredstva, delovni predmeti in tuje storitve. Da pa lahko razpolaga z njimi, jih mora kupiti na trgu, za kar pa potrebuje denar. Sredstva predstavljajo za podjetje premoženje in kažejo njegovo gospodarsko moč ter zmogljivost. Imajo lahko pojavno obliko stvari, pravic in denarja. Skozi poslovni proces hitreje ali pa počasneje spreminjajo svojo pojavno obliko, se porabijo naenkrat ali pa še naprej vplivajo nanj. Razčlenimo jih na stalna in gibljiva sredstva.

Stalna sredstva vključujejo osnovna sredstva in dolgoročne finančne naložbe. Značilnost osnovnih sredstev je, da postopoma prenašajo svojo vrednost na končne produkte in se v več kot 1 letu vrnejo v svojo prvotno obliko. Obratna sredstva in kratkoročne finančne naložbe pa sestavljajo gibljiva sredstva. Obratna sredstva se takoj v posameznem poslovnem procesu potrošijo in spremenijo svojo pojavno obliko. Praviloma imajo koeficient obračanja manjši od 1, to pa pomeni, da se obrnejo prej kot pa v letu dni.

Tabela 1: Obseg (v €) in struktura (v %) sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	%	2010	%	Indeks 10/09
1. Stalna sredstva	135.335.904	93,24	129.282.563	91,21	95,53
2. Gibljiva sredstva	9.818.658	6,76	12.459.068	8,79	126,89
Skupaj sredstva	145.154.563	100,00	141.741.631	100,00	97,65

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 101.

Iz tabele 1 vidimo, da je družba Terme Čatež imela v letu 2010 slabih 145 mio € sredstev, leta 2009 pa dobrih 145 mio €. To pomeni, da so se sredstva v letu 2010 glede na leto 2009 zmanjšala za 2,35 %. Razloga ležita v odtujitvi dotrajane opreme in materialni škodi na objektih, opremi ter zalogi, ki jo je septembra 2010 povzročila poplava. Največji del sredstev predstavljajo stalna sredstva, ki so se v letu 2010 glede na leto 2009 zmanjšala za 4,47 %. Gibljiva sredstva pa predstavljajo le 8,79 % vseh sredstev in so se leta 2010 glede na leto 2009 povečala za 26,89 %.

2.1. Analiza stalnih sredstev

Stalna sredstva so bistveni del premoženja podjetja. To brez njih ne bi moglo opravljati svoje dejavnosti. Njihova doba koristnosti je daljša od 1 leta in so del poslovnega procesa vse do njihove dotrajanosti. Ker jih je po določenem času potrebno zamenjati, preko amortizacije prenašajo svojo vrednost na končne produkte. Stalna sredstva glede na obliko razvrstimo na opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena dolgoročna sredstva in dolgoročne finančne naložbe.

Opredmetena osnovna sredstva imajo obliko stvari. Podjetje jih uporablja za opravljanje svoje dejavnosti in niso namenjena prodaji. To so zemljišča, zgradbe, oprema, večletni nasadi in osnovna čreda. Lahko so v uporabi, v pripravi, zunaj uporabe ali dana v poslovni najem. Opredmetena osnovna sredstva družbe Terme Čatež so zemljišča, zgradbe, oprema in pohištvo. Neopredmetena dolgoročna sredstva imajo obliko pravic in so nedenarna sredstva. Obsegajo dolgoročno odložene stroške poslovanja in razvijanja, dolgoročne premoženjske pravice (patenti, koncesije in podobno) ter dobro ime. Dolgoročne finančne naložbe so finančna sredstva, ki jih podjetje vложи v drugo podjetje za več kot 1 leto, da z donosi iz teh naložb poveča svoje finančne prihodke. Zajemajo naložbe v kapital drugih podjetij, dana posojila, dane pologe in varščine ter naložbe v odkupljene lastne deleže. Dolgoročne finančne

naložbe Terme Čatež predstavljajo naložbe v delnice in deleže v družbah v skupini Terme Čatež ter dolgoročna posojila družbam v skupini in drugim.

Tabela 2: Obseg (v €) in struktura (v %) stalnih sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	%	2010	%	Indeks 10/09
1. Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR*	3.238	0,002	13.825	0,011	426,97
2. Opredmetena OS*	96.470.083	71,282	94.947.226	73,442	98,42
3. Naložbene nepremičnine	3.026.762	2,236	2.838.427	2,196	93,78
4. Dolgoročne finančne naložbe	35.409.367	26,164	31.016.058	23,991	87,59
5. Odložene terjatve za davek	426.454	0,315	467.027	0,361	109,51
Skupaj stalna sredstva	135.335.904	100,000	129.282.563	100,000	95,53

Legenda: * AČR je kratica za aktivne časovne razmejitve.

* OS je kratica za osnovna sredstva.

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 101.

Na podlagi zgornje tabele lahko vidimo, da predstavljajo največji delež stalnih sredstev opredmetena osnovna sredstva, in sicer kar 73,44 % celotnih stalnih sredstev v letu 2010. Ta so se leta 2010 v primerjavi z letom 2009 zmanjšala za 1,58 %. Glavni vzrok je huda poplava, ki je septembra 2010 za sabo pustila veliko materialno škodo na objektih in opremi. Zaradi prenove dveh hotelov je družba odtujila vso dotrajano opremo, kar je še dodatno vplivalo na zmanjšanje opredmetenih osnovnih sredstev. Najmanjši delež stalnih sredstev družbe pa predstavljajo neopredmetena sredstva in aktivne časovne razmejitve, komaj 0,01 % vseh stalnih sredstev v letu 2010. V primerjavi z letom 2009 so se v letu 2010 povečala za kar 326,97 %. Družba med neopredmetenimi sredstvi izkazuje programske pravice in programsko opremo, katere je nadgradila z uvedbo brezžičnega interneta za goste, z uvedbo novega sistema ter s posodobitvijo internetne povezave in interne kableske televizije.

Vrednost naložbenih nepremičnin se je leta 2010 glede na leto 2009 zmanjšala za 6,22 % zaradi popravka vrednosti iz naslova amortizacije. Dolgoročne finančne naložbe so se leta 2010 glede na leto 2009 zmanjšale za 12,41 %. Terme Čatež je postala stoddotna lastnica odvisne družbe Turistično podjetje Portorož, d. d., zaradi česa se je vrednost dolgoročnih finančnih naložbe zmanjšala. Družba terjatve za odloženi davek obračunava iz naslova rezervacij (odpravnine in jubilejne nagrade), oblikovanja popravka vrednosti terjatev, neizplačanih dividend odvisnih družb, obveznosti za odškodninske zahteve in slabitve neopredmetenih sredstev. Leta 2010 so se glede na leto 2009 povečale za 9,51 %, zaradi oslabitve poslovnih terjatev in neizrabljenega davčnega dobropisa oziroma olajšave.

Celotna stalna sredstva so se v letu 2010 glede na leto 2009 zmanjšala za 4,47 %. Razloga sta predvsem v nabranem popravku vrednosti naložbenih nepremičnin in pripojitvi odvisne družbe k družbi Terme Čatež.

2.2. Analiza gibljivih sredstev

Gibljiva sredstva vključujejo obratna sredstva in kratkoročne finančne naložbe. So vedno prisotna v podjetju, vendar skozi proizvodni proces spreminjajo svojo obliko. Začetna oblika gibljivih sredstev je denar, s katerim podjetje nabavi potreben material in surovine ter tako ustvari zalogo. Material in surovine iz zaloge gredo v proizvodnjo in končajo kot zaloga gotovih proizvodov, pripravljenih za prodajo. Od prodanih proizvodov podjetje prejme denar, s katerim ponovno začne proizvodni cikel. Temu pravimo obračanje sredstev, kar je značilno za gibljiva sredstva. Razvrstimo jih na zaloge, terjatve, kratkoročne finančne naložbe, denarna sredstva in aktivne časovne razmejitve.

Zaloge imajo praviloma obliko stvari in so porabljene pri proizvodjanju končnih proizvodov ter opravljanju storitev. Lahko so namenjene tudi prodaji ali pa so proizvodnja v teku, katere končni proizvodi so namenjeni prodaji. Ločimo zalogo materiala v širšem pomenu, drobnega inventarja, nedokončane proizvodnje, dokončanih proizvodov in zalogo trgovskega blaga. Terjatev je pravica, na podlagi katere lahko podjetje zahteva poravnavo plačila dolga ter dobavo in izvedbo storitve od določene (pravne) osebe. Najbolj pogoste so terjatve do kupcev. Po ročnosti pa ločimo dolgoročne in kratkoročne terjatve. Kratkoročne finančne naložbe so naložbe enega podjetja v drugo podjetje z namenom doseganja finančnih prihodkov. Večinoma so naložbe v kapital in dolgove drugega podjetja z rokom vračila, krajšim od 1 leta. Denar je plačilno sredstvo, ki vključuje gotovino, knjižni denar in denar na poti. Aktivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške, ki ob nastanku še nimajo stroškovnega nosilca, in nezaračunane prihodke, ki v obdobju, na katerega poslovni izid so vplivali, še niso bili plačani.

Zaloge družbe Terme Čatež se nanašajo na zaloge živil, alkoholnih in brezalkoholnih pijač, drobnega inventarja in podobno. Iz tabele 3 na naslednji strani vidimo, da so se zaloge leta 2010 glede na leto 2009 povečale za 18,13 %. Zaradi novih gostinskih objektov se je povečala tudi zaloga materiala in surovin. Prav tako se je povečala tudi zaloga blaga v trgovini Market. Kratkoročne finančne naložbe so se leta 2010 glede na leto 2009 povečale za kar 132,94 %. To pomeni, da je družba veliko vlagala v delnice in deleže drugih podjetij. Vrednost kratkoročnih terjatev se je v letu 2010 glede na leto 2009 močno zmanjšala, in sicer za 45,57 %. Na zmanjšanje vrednosti je vplival odpis dvomljivih terjatev ter popravek vrednosti.

Denarna sredstva družbe Terme Čatež pa obsegajo denar v blagajni, na transakcijskem računu ter vloge na vpogled. Ta so leta 2010 znašala 103.504 €, kar je za 2,66 % manj kot v letu 2009. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve so bile leta 2010 glede na leto 2009 večje za

17,07 %. Celotna gibljava sredstva družbe Terme Čatež so leta 2010 znašala 12,46 mio €, kar je za 26,89 % več kot v letu 2009. Največji, kar 71-odstotni delež, predstavljajo kratkoročne finančne naložbe. Skupaj z zalogami in kratkoročnimi aktivnimi časovnimi razmejitvami so vplivale na povečanje celotnih gibljivih sredstev.

Tabela 3: Obseg (v €) in struktura (v %) gibljivih sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	%	2010	%	Indeks 10/09
1. Zaloge	302.957	3,09	357.885	2,87	118,13
2. Kratkoročne finančne naložbe	3.841.234	39,12	8.947.619	71,82	232,94
3. Kratkoročne poslovne terjatve	5.537.253	56,40	3.013.911	24,19	54,43
4. Denarna sredstva	106.336	1,08	103.504	0,83	97,34
5. Kratkoročne AČR*	30.878	0,31	36.148	0,29	117,07
Skupaj gibljava sredstva	9.818.658	100,00	12.459.068	100,00	126,89

Legenda: * AČR je kratica za aktivne časovne razmejitve.

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 101.

2.3. Kazalniki investiranja

2.3.1. Stopnja osnovnosti sredstev

Stopnja osnovnosti sredstev pove, kolikšen delež predstavljajo osnovna sredstva v celotnih sredstvih podjetja. Izračunamo jo kot razmerje med neodpisano vrednostjo osnovnih sredstev in vrednostjo celotnih sredstev.

$$\text{Stopnja osnovnosti sredstev} = \frac{\text{Neodpisana vrednost osnovnih sredstev}}{\text{Sredstva}}$$

Osnovna sredstva družbe Terme Čatež predstavljajo nepremičnine, oprema, naprave ter programska oprema in pravice. Brez njih podjetje ne bi moglo opravljati svoje dejavnosti, zato so najpomembnejši del premoženja podjetja.

V tabeli 4 na naslednji strani znaša stopnja osnovnosti sredstev 67,00 % v letu 2010 in 66,46 % v letu 2009. Stopnja osnovnih sredstev v vseh sredstvih se je povečala za slab odstotek. To pomeni, da je družba malo investirala v osnovna sredstva. Dotrajano opremo in naprave je zamenjala z novo, bolj kakovostno. Na stopnjo osnovnosti je v veliki meri vplivala tudi materialna škoda na nepremičninah, napravah in opremi, ki so jo povzročile septembrske poplave. Družba je veliko investirala v programsko opremo, vendar pa tovrstna investicija

zaradi nizkega deleža programske opreme v vseh sredstvih ni bistveno vplivala na stopnjo osnovnosti sredstev.

Tabela 4: Stopnja osnovnosti sredstev (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Neodpisana vrednost OS* (v €)	96.473.323	94.961.051	98,43
2. Sredstva (v €)	145.154.563	141.741.632	97,65
Stopnja osnovnosti sredstev (=1/2)	66,46	67,00	100,80

Legenda: * OS je kratica za osnovna sredstva.

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 101, 124 in 127.

2.3.2. Stopnja obratnosti sredstev

Stopnja obratnosti sredstev pove, kolikšen delež predstavljajo obratna sredstva v vseh sredstvih podjetja. Stopnjo izračunamo kot razmerje med neodpisano vrednostjo obratnih sredstev in sredstev podjetja. Pri izračunu ne upoštevamo kratkoročnih finančnih naložb, ker nas zanima le vrednost vseh obratnih sredstev in ne gibljivih sredstev v vseh sredstvih podjetja.

$$\text{Stopnja obratnosti sredstev} = \frac{\text{Obratna sredstva (brez kratkoročnih finančnih naložb)}}{\text{Sredstva}}$$

Obratna sredstva družbe Terme Čatež so zaloge, kratkoročne poslovne terjatve, denarna sredstva in kratkoročne aktivne časovne razmejitev. Največji delež obratnih sredstev predstavljajo kratkoročne poslovne terjatve, zato bo njihova sprememba pomembno vplivala na kazalnik.

Tabela 5: Stopnja obratnosti sredstev (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Obratna sredstva (v €)	5.977.425	3.511.449	58,75
2. Sredstva (v €)	145.154.563	141.741.632	97,65
Stopnja obratnosti sredstev (=1/2)	4,12	2,48	60,16

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 101.

Zgornja tabela prikazuje, da se je vrednost obratnih sredstev družbe Terme Čatež leta 2010 glede na leto 2009 znižala za kar 41,25 %. Razlog leži predvsem v zmanjšanju kratkoročnih poslovnih terjatev, povezanih s finančnimi prihodki zaradi znižanja deležev v družbah v

skupini. Odstotek obratnih sredstev v vseh sredstvih je leta 2010 znašal 2,48 % in 4,12 % leta 2009, kar je za 39,84 % manj kot v letu 2009. Na znižanje deleža obratnih sredstev je v glavnem vplivalo zmanjšanje kratkoročnih poslovnih terjatev. Zmanjšanje denarnih sredstev v letu 2010 glede na leto 2009 je tudi nekoliko pripomoglo k celotnemu znižanju stopnje obratnosti sredstev.

2.3.3. Stopnja finančnosti investiranja

Stopnja finančnosti investiranja nam pove, kolikšen je delež finančnih naložb, ki nastopajo pri nastajanju finančnih prihodkov, v vseh sredstvih podjetja. Podjetje lahko oblikuje finančne naložbe zaradi naloženega denarja iz naslova amortizacije ali pa zaradi finančnih prihodkov iz naslova naložb. Finančne naložbe družbe Terme Čatež se nanašajo na naložbe v delnice in deleže družb v skupini, na dana posojila družbam v skupini in drugim ter na finančne naložbe razpoložljive za prodajo. Oblikovane so z namenom pridobivanja finančnih prihodkov in niso del rednega poslovanja. Stopnjo finančnosti investiranja izračunamo kot razmerje med vsoto kratkoročnih in dolgoročnih finančnih naložb ter celotnimi sredstvi podjetja.

$$\text{Stopnja finančnosti investiranja} = \frac{\text{Dolgoročne finančne naložbe} + \text{Kratkoročne finančne naložbe}}{\text{Sredstva}}$$

V spodnji tabeli vidimo, da se je stopnja finančnosti investiranja v letu 2010 povečala za 4,27 % glede na leto 2009. Kratkoročne finančne naložbe so se leta 2010 glede na leto 2009 povečale za 132,94 %. Razlog je v povečanju naložb v delnice in deleže drugih družb. Dolgoročne finančne naložbe pa so se zmanjšale za 12,41 %, ker so Terme Čatež postale stoo odstotna lastnica odvisne družbe TP Portorož d. d. in tako nimajo več deleža v tej družbi.

Tabela 6: Stopnja finančnosti investiranja (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Kratkoročne finančne naložbe (v €)	3.841.234	8.947.619	232,94
2. Dolgoročne finančne naložbe (v €)	35.409.367	31.016.058	87,59
3. Sredstva (v €)	145.154.563	141.741.632	97,65
Stopnja finančnosti investiranja (=(1+2)/3)	27,04	28,19	104,27

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 101.

2.3.4. Stopnja odpisanosti osnovnih sredstev

Stopnja odpisanosti osnovnih sredstev je razmerje med popravkom vrednosti osnovnih sredstev in nabavno vrednostjo osnovnih sredstev.

$$\text{Stopnja odpisanosti} = \frac{\text{Popravek vrednosti osnovnih sredstev}}{\text{Nabavna vrednost osnovnih sredstev}}$$

Pove nam, kolikšen delež osnovnih sredstev je že odpisan oziroma amortiziran. Družba Terme Čatež uporablja metodo enakomernega časovnega amortiziranja. S pomočjo te metode lahko ugotovi tudi zastarelost osnovnih sredstev. Vendar pa podjetje s politiko amortiziranja ne more popolnoma zadeti skladnosti med stopnjo odpisanosti in stopnjo zastarelosti. Amortizljiva osnovna sredstva družbe Terme Čatež so nepremičnine, naprave, oprema, naložbene nepremičnine in neopredmetena sredstva, kot so programske pravice in programska oprema. Zemljišča se ne amortizirajo.

Iz tabele 7 lahko vidimo, da je družba imela leta 2009 odpisanih 33,62 % osnovnih sredstev in 35,54 % v letu 2010. Stopnji odpisanosti sta nizki, kar kaže na to, da je družba investirala v zgradbe, naprave in opremo. Leta 2010 se je stopnja odpisanosti osnovnih sredstev glede na leto 2009 povečala za 5,71 %. To pomeni, da je družba pridobila novo opremo, investirala v razširitev nastanitvenih kapacitet, v izgradnjo novih objektov in v obnovo starejših delov zgradb. Popravek vrednosti osnovnih sredstev se je leta 2010 glede na leto 2009 povečal za 7,00 % na račun pridobitve novih amortizljivih osnovnih sredstev. Neodpisana vrednost osnovnih sredstev je bila leta 2010 glede na leto 2009 manjša za 1,71 % zaradi odtujitve dotrajane opreme in drugih naprav.

Tabela 7: Stopnja odpisanosti osnovnih sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Nabavna vrednost osnovnih sredstev (v €)	149.890.566	151.717.220	101,22
2. Popravek vrednosti osnovnih sredstev (v €)	50.390.481	53.917.742	107,00
3. Neodpisana vrednost osnovnih sredstev (v €)	99.500.085	97.799.478	98,29
Stopnja odpisanosti (v %) (=2/1)	33,62	35,54	105,71

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 124, 126 in 127.

2.3.5. Tehnična opremljenost dela

Tehnična opremljenost dela prikazuje vrednost osnovnih sredstev na zaposlenega.

$$T.O.D. = \frac{\text{Oprema po nabavni vrednosti}}{\text{Število zaposlenih}}$$

Ker pa upoštevanje nabavne vrednosti osnovnih sredstev ne daje dovolj natančnih ocen, je bolj ustrezno upoštevanje opreme po nabavni vrednosti. Ravno z opremo zaposleni ustvarjajo končne proizvode. Pri izračunu upoštevamo nabavno vrednost, ker popolneje izraža njihovo zmogljivost. Neodpisana vrednost je zaradi amortizacije iz leta v leto manjša, zaradi česa bi

bil tudi koeficient iz leta v leto manjši. Pomembno je, da sta podatka v števcu ali trenutna podatka ali podatka o povprečju.

Iz tabele 8 je razvidno, da je v družbi Terme Čatež leta 2010 imela zaposlena oseba na razpolago za delo 37.098 € opreme in drugih naprav, kar je za 16,55 % več kot leta 2009, ko je na zaposlenega odpadlo 31.831 € opreme in drugih naprav. Število zaposlenih se je leta 2010 glede na leto 2009 zmanjšalo za 6,87 %. Tehnična opremljenost dela se je povečala zaradi nove opreme in naprav. Drugi razlog pa je v manjšem številu zaposlenih, zaradi česa se višja nabavna vrednost opreme in drugih naprav porazdeli med manjše število delavcev.

Tabela 8: Tehnična opremljenost dela (v € na zaposlenega) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Druge naprave in oprema po nabavni vrednosti (v €)	15.756.164	17.102.343	108,54
2. Število zaposlenih	495	461	93,13
Tehnična opremljenost dela (=1/2)	31.831	37.098	116,55

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2009, str. 47; Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 41 in 124.

2.4. Kazalniki obračanja

Kazalniki obračanja povedo hitrost obračanja posameznih vrst sredstev. Hitreje kot se sredstva obračajo, manj stroškov vezave in več prihodkov ima podjetje. Z dnevi vezave pa ugotavljamo, koliko dni traja en obrat posamezne skupine sredstev. Za potrebe analize sem izračunala kazalnika obračanja obratnih sredstev in kratkoročnih poslovnih terjatev.

$$\text{Koeficient obračanja obratnih sredstev} = \frac{\text{Poslovni odhodki}}{\text{Povprečna obratna sredstva}}$$

$$\text{Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev} = \frac{\text{Čisti prihodki od prodaje}}{\text{Povprečne kratkoročne poslovne terjatve}}$$

Koeficient obračanja obratnih sredstev pove, kolikokrat letno se obratna sredstva obrnejo. V števcu sem uporabila vrednost poslovnih odhodkov zmanjšanih za amortizacijo, ki se nanaša na osnovna sredstva in ne na obratna. Imenovalec pa zajema povprečno vrednost obratnih sredstev brez kratkoročnih finančnih naložb, katerih prihodki so pomembni v strukturi prihodkov in odhodkov družbe. S koeficientom obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev ugotavljamo, kolikokrat se poslovne terjatve obrnejo v denarna sredstva v 1 letu. Prikaže tudi plačilno sposobnost kupcev in sposobnost posloводства pri izterjavi terjatev. Pri izračunu

sem upoštevala v števcu vrednost čistih prihodkov od prodaje in v imenovalcu povprečno vrednost kratkoročnih poslovnih terjatev.

V tabeli 9 lahko vidimo, da so se obratna sredstva v letu 2010 obrnila 4,86-krat, kar je le za 0,21 % več kot v letu 2009. En obrat obratnih sredstev je v povprečju trajal 75,15 dneva v letu 2010 in 75,31 dneva v letu 2009. Kratkoročne poslovne terjatve so se leta 2010 obrnile 7,61-krat, kar je za 0,64 % manj kot v letu 2009. Dnevi vezave kratkoročnih poslovnih terjatev pa so se v letu 2010 v povprečju povečali za 0,64 %, to je za 0,31 dneva. Kazalniki obračanja se v letu 2010 glede na predhodno leto praktično niso spremenili. Obratna sredstva so v povprečju vezana kar 75 dni, to pa pomeni večje stroške vezave in več sredstev za financiranje danega obsega poslovanja. Kratkoročne poslovne terjatve so v povprečju vezane dobrih 47 dni, kar ni ugodno ravno zato, ker največji delež predstavljajo terjatve do kupcev (prenočevalci in dnevni kopalci). To kaže na plačilno nedisciplino kupcev, ki v povprečju potrebujejo 47 dni, da poravnajo svoje obveznosti. Idealni rok poravnave obveznosti s strani kupcev bi bil krajši od meseca dni, kar bi posledično pospešilo obračanje sredstev in povečalo prihodke.

Tabela 9: Koeficient obračanja in dnevi vezave gibljivih sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Poslovni odhodki (v €)	22.544.028	22.794.478	101,11
2. Čisti prihodki od prodaje (v €)	32.485.890	32.173.300	99,04
3. Povprečna obratna sredstva (v €)	4.651.426	4.693.315	100,90
4. Povprečne kratkoročne poslovne terjatve (v €)	4.241.972	4.228.108	99,67
5. Koef. obračanja obratnih sredstev (=1/3)	4,85	4,86	100,21
6. Dnevi vezave obratnih sredstev (=365 dni/5)	75,31	75,15	99,79
7. Koef. kratkoročnih poslovnih terjatev (=2/4)	7,66	7,61	99,36
8. Dnevi vezave kratk. poslovnih terjatev (=365 dni/7)	47,66	47,97	100,64

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2009, str. 116; Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 103.

3 ANALIZA VIROV SREDSTEV

Sredstva podjetja prikazujejo premoženje podjetja, torej tisto, kar ima; medtem ko viri sredstev prikazujejo, čigavo je premoženje podjetja oziroma čigava so ta sredstva. Viri sredstev so fizične in pravne osebe, ki so vložile sredstva, običajno v denarni obliki, v podjetje. Lastniki podjetja so tisti, ki so vložili začetni kapital, drugi vlagatelji pa lahko dodatno vlagajo v poslovanje podjetja. To so na primer: dobavitelji materiala in storitev, zaposleni, banke in podobno. Lastniki si z začetnim vložkom pridobijo pravico do vodenja

podjetja, hkrati pa nosijo tveganje pri poslovanju. Drugi vlagatelji pa imajo omejene pravice, in sicer nimajo vpliva pri vodenju, prav tako tudi ne nosijo tveganja pri poslovanju. Lastniki podjetja pa imajo obveznosti do vlagateljev, in sicer morajo uspešno gospodariti z vloženimi sredstvi, jih povečevati in omogočiti vlagateljem plačilo za vložena sredstva.

Obveznosti podjetja do virov sredstev se razlikujejo glede na zapadlost. Do lastnikov podjetja, ki so vložili kapital, so praviloma obveznosti stalne ali trajne. Nekatere obveznosti so takšne narave, da jih mora podjetje poravnati takoj, druge pa so kratkoročne ali pa dolgoročne. Glede na to, ali so vlagatelji lastniki podjetja ali pa drugi, govorimo o obveznosti do tujih ali vračljivih virov in o obveznosti do lastnih ali nevračljivih virov. Pomembno je, da se sredstva in obveznosti vrednostno popolnoma ujemajo, saj so sredstva pokrita z viri.

Podjetje ima do virov sredstev:

- obveznosti iz naslova kapitala,
- obveznosti iz naslova časovnih razmejitev in
- obveznosti iz naslova dolgov.

3.1. Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev

Celotni kapital je trajni vir sredstev, ki ga v podjetje vložijo lastniki, ter obveznost podjetja do lastnikov, ki zapade v plačilo, če podjetje preneha poslovati. Razčlenjen je na:

- vpoklicani kapital,
- kapitalske rezerve,
- rezerve iz dobička,
- preneseni čisti poslovni izid,
- čisti poslovni izid poslovnega leta,
- presežek iz prevrednotenja.

Vpoklicani kapital podjetja sestavljata osnovni kapital in nevpoklicani kapital. Osnovni kapital je začetni kapital, ki ga vplačajo lastniki podjetja. V statutu podjetja je nominalno opredeljen in vpisan v sodni register. Nevpoklicani kapital je tisti del kapitala, ki je že vpisan v sodni register, vendar pa še ni bil vplačan. Družba Terme Čatež je delniška družba, katere osnovni kapital je razdeljen na delnice. Kapitalske rezerve se pri delniški družbi pojavljajo, če ta proda svoje delnice po višji ceni, kot je njihova nominalna vrednost. Rezerve iz dobička si podjetje ustvari v času pozitivnega poslovanja, da jih lahko uporabi za pokrivanje izgub v letih manj uspešnega poslovanja. Vključujejo pa zakonske rezerve, rezerve za lastne deleže, statutarne rezerve in druge rezerve iz dobička. Preneseni čisti poslovni izid se nanaša na preneseni čisti dobiček ali izgubo. To pomeni, da v prejšnjih poslovnih letih ni bil razporejen ali porabljen in povečuje ali pa zmanjšuje vrednost kapitala podjetja v tekočem poslovnem letu. Čisti poslovni izid poslovnega leta je tisti, ki podjetju ostane po obvezni razporeditvi poslovnega izida za kritje izgub in za oblikovanje rezerv. Presežek iz prevrednotenja pomeni

povečanje knjigovodske vrednosti sredstev in virov sredstev. Nanaša se na opredmetena osnovna sredstva, na neopredmetena sredstva in na finančne naložbe.

Obveznosti iz naslova časovnih razmejitev se pojavljajo kot odloženi prihodki in vnaprej vračunani stroški (odhodki). Lahko so dolgoročne (dolgoročne rezervacije) ali pa kratkoročne (kratkoročne pasivne časovne razmejitve). Dolgoročne rezervacije ali dolgoročne pasivne časovne razmejitve so oblikovane za obveznosti, ki bodo nastale v prihodnosti čez več kot 1 leto in tako omogočile enakomerno razmejevanje stroškov in prihodkov med posameznimi leti. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve pa so vnaprej vračunani stroški in odloženi prihodki, ki bodo v obdobju, krajšem od 1 leta, nastali in vplivali na poslovni izid.

Obveznosti iz naslova dolgov pa se delijo na finančne in poslovne dolge. Finančni dolgi so posojila in krediti posojilodajalcev ter izdani vrednostni papirji (obveznice). Poslovni dolgi pa so obveznosti do dobaviteljev, zaposlencev, do države iz naslova dajatev, do kupcev zaradi dobljenih predujmov in do drugih, ki imajo naložbe v podjetju. Kratkoročni dolgi imajo rok plačila krajši od 1 leta, medtem ko dolgoročni dolgi zapadejo v plačilo v roku daljšem od leta dni.

Tabela 10: Obseg (v €) in struktura (v %) obveznosti do virov sredstev družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	%	2010	%	Indeks 10/09
1. Kapital	69.929.507	48,18	68.657.289	48,44	98,18
1.1. Vpoklicani kapital	12.444.216	8,57	12.212.184	8,62	98,14
1.2. Kapitalske rezerve	29.842.696	20,56	29.286.257	20,66	98,14
1.3. Rezerve iz dobička	2.524.839	1,74	2.477.762	1,75	98,14
1.4. Presežek iz prevrednotenja	16.426.707	11,32	15.935.995	11,24	97,01
1.5. Preneseni čisti poslovni izid	3.280.586	2,26	5.883.266	4,15	179,34
1.6. Čisti PI* poslovnega leta	5.410.463	3,73	2.861.824	2,02	52,89
2. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	6.649.921	4,58	6.321.022	4,46	95,05
3. Dolgoročne obveznosti	41.361.174	28,49	39.350.934	27,76	95,14
3.1. Dolgoročne finančne obveznosti	37.063.990	25,53	35.179.980	24,82	94,92
3.2. Odložene obveznosti za davek	4.297.184	2,96	4.170.954	2,94	97,06
4. Kratkoročne obveznosti	27.075.563	18,65	27.329.730	19,28	100,94
4.1. Kratkoročne finančne obveznosti	22.651.397	15,61	23.128.132	16,32	102,10
4.2. Kratkoročne poslovne obveznosti	4.424.166	3,05	4.201.598	2,96	94,97
5. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	138.398	0,10	82.657	0,06	59,72
Skupaj obv. do virov sredstev	145.154.563	100,00	141.741.631	100,00	97,65

Legenda: * PI je kratica za poslovni izid.

Tabela 10 (stran 13) prikazuje, da se je kapital družbe Terme Čatež v letu 2010 glede na leto 2009 zmanjšal za 1,82 %. Družba je izplačala dividende po delnici za leto 2009 in zmanjšala presežek iz prevrednotenja finančnih naložb, kar je vplivalo na zmanjšanje vrednosti kapitala. Družba Terme Čatež ima dolgoročne rezervacije oblikovane za jubilejne nagrade zaposlencem ter odpravnine ob njihovi upokojitvi. Z vsakim novo zaposlenim se tudi rezervacije do zaposlenih povečajo. V letu 2010 so se glede na leto 2009 zmanjšale za 4,95 %, zaradi izplačanih odpravnin in jubilejnih nagrad ter porabljenih evropskih dotacij. Državne in evropske dotacije družba na začetku pripozna kot odložene prihodke, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da jih bo pod določenimi pogoji prejela.

Dolgoročne obveznosti družbe so se v letu 2010 glede na leto 2009 zmanjšale za 4,86 %. Razlog je odplačilo dela finančnih obveznosti do bank in drugih ter prenos dela dolgoročnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v letu 2011, med kratkoročne finančne obveznosti. Odložene obveznosti za davek so se zmanjšale zaradi prevrednotenja finančnih naložb in tako dodatno znižale vrednost dolgoročnih obveznosti. Kratkoročne obveznosti so se povečale za 0,94 % v letu 2010 glede na leto 2009. Kratkoročne finančne obveznosti so se povečale predvsem zaradi novih posojil, ki niso bila v celoti odplačana. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve so se leta 2010 glede na leto 2009 zmanjšale za 40,28 %. Obveznosti do virov sredstev so leta 2010 znašale 141,74 mio €, kar je za 2,35 % manj kot v letu 2009.

3.2. Kazalniki financiranja

Kazalniki financiranja prikazujejo način financiranja podjetja, in sicer višino dolgov oziroma kapitala v vseh virih sredstev. Ti kazalniki so zelo pomembni za posojilodajalce podjetja, saj kažejo finančno stabilnost podjetja in tveganost povračila posojila. V nadaljevanju bom podrobneje obravnavala poglobitve kazalnike financiranja, ki kažejo finančno stanje družbe Terme Čatež.

3.2.1. Delež kapitala v financiranju

Delež kapitala v financiranju predstavlja odstotek kapitala podjetja v vseh virih sredstev. Velikost kazalnika pove, kolikšna je zadolžitev podjetja, kar je zanimivo za posojilodajalce in lastnike podjetja. Manjša kot je zadolžitev podjetja, manjše je tveganje posojilodajalcev glede vrnitve posojila. Lastnikom kapitala pa bolj ustreza večja zadolženost podjetja, ker se tako davčna osnova zmanjšuje in posledično tudi davek iz dobička. Delež kapitala v vseh virih sredstev mora biti vsaj 0,50, drugače je finančna varnost za posojilodajalca preveč tvegana. Delež kapitala v financiranju izračunamo kot razmerje med kapitalom in vsemi viri sredstev.

$$\text{Delež kapitala v financiranju} = \frac{\text{Kapital}}{\text{Obveznosti do virov sredstev}}$$

Pri izračunu sem upoštevala kapital, zmanjšan za čisti poslovni izid poslovnega leta, če bo ta razdeljen med lastnike podjetja, in celotne vire sredstev družbe Terme Čatež. Tabela 11 prikazuje delež kapitala v financiranju za družbo Terme Čatež v letih 2009 in 2010. Delež kapitala v financiranju se je leta 2010 glede na leto 2009 povečal za 4,43 %. To pomeni, da se je dolg družbe zmanjšal, le-ta pa še vedno predstavlja več kot polovico vseh virov sredstev v družbi.

Tabela 11: Delež kapitala v financiranju (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Kapital (v €)	64.519.044	65.795.465	101,98
3. Obveznosti do virov sredstev (v €)	145.154.563	141.741.631	97,65
Delež kapitala v financiranju (=1/3)	44,45	46,42	104,43

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 102.

3.2.2. Delež osnovnega kapitala v financiranju

Delež osnovnega kapitala v financiranju predstavlja odstotek osnovnega kapitala v celotnem kapitalu podjetja. Izračunamo ga kot razmerje med osnovnim kapitalom in celotnim kapitalom.

$$\text{Delež osnovnega kapitala v financiranju} = \frac{\text{Osnovni kapital}}{\text{Kapital}}$$

Pri izračunu sem upoštevala vrednost osnovnega kapitala, povečano za prevrednotovalni popravek kapitala, katerega del se nanaša tudi na osnovni kapital. Vrednost celotnega kapitala pa sem zmanjšala za čisti poslovni izid poslovnega leta, če bo del tega razdeljen med lastnike kapitala.

Tabela 12: Delež osnovnega kapitala v financiranju (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Osnovni kapital (v €)	28.870.923	28.148.179	97,50
2. Kapital (v €)	64.519.044	65.795.465	101,98
Delež osnovnega kapitala v financiranju (=1/2)	44,75	42,78	95,61

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 102.

Zgornja tabela prikazuje delež osnovnega kapitala v financiranju, ki je leta 2010 znašal 42,78 %, kar je za 4,39 % manj kot v letu 2009. Vrednost osnovnega kapitala je v letih 2009 in 2010 ostala v enaki višini. Ker pa sem vrednost osnovnega kapitala v letu 2010 prevrednotila

s koeficientom 1,90 % na raven cen v letu 2009, se je delež osnovnega kapitala v financiranju znižal.

3.2.3. Delež dolgov v financiranju

Delež dolgov v financiranju kaže odstotek dolgov v vseh virih sredstev. Nižja kot je vrednost tega kazalnika, bolj so posojilodajalci pripravljeni sodelovati s podjetjem. Delež dolgov naj ne bi bil večji od deleža kapitala, kar predstavlja za posojilodajalce in lastnike ugodno razmerje. Kazalnik izračunamo kot razmerje med dolgovi in viri sredstev podjetja.

$$\text{Delež dolgov v financiranju} = \frac{\text{Dolgovi}}{\text{Obveznosti do virov sredstev}}$$

Dolgovi družbe Terme Čatež predstavljajo dolgoročne in kratkoročne obveznosti. Pri izračunu ne upoštevamo dolgoročnih rezervacij in kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev, ker v obravnavanem obdobju še niso dolgovi.

Tabela 13: Delež dolgov v financiranju (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Dolgovi (v €)	68.436.737	66.680.664	97,43
2. Obveznosti do virov sredstev (v €)	145.154.563	141.741.631	97,65
Delež dolgov v financiranju (=1/2)	47,15	47,04	99,78

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 102.

Tabela 13 prikazuje delež dolgov v vseh virih sredstev družbe Terme Čatež, ki je leta 2010 znašal 47,04 %, kar je za 0,22 % manj kot v letu 2009. To pomeni, da se je dolg družbe nekoliko zmanjšal.

3.2.4. Delež trajnega in dolgoročnega financiranja

Delež trajnega in dolgoročnega financiranja pove, kolikšen odstotek sredstev podjetja je financiran z dolgoročnimi in trajnimi viri. Izračun tega kazalnika prikazuje spodnja enačba.

$$\text{Delež trajnega in dolgoročnega financiranja} = \frac{\text{Kapital} + \text{Dolgoročne rezervacije} + \text{Dolgoročni dolg}}{\text{Obveznosti do virov sredstev}}$$

Podjetje mora paziti na višino kazalnika. Da ohrani finančno stabilnost, ne sme preveliko financirati z dolgoročnimi viri. Osnovno pravilo, ki se ga mora podjetje držati, pravi, da naj stalna sredstva in del gibljivih sredstev financira s trajnimi in dolgoročnimi viri. Pri izračunu kazalnika sem upoštevala vrednost kapitala, zmanjšano za čisti poslovni izid poslovnega leta, če bo del tega razdeljen med lastnike kapitala.

Iz tabele 14 razberemo, da je delež trajnega in dolgoročnega financiranja družbe Terme Čatež leta 2010 znašal 78,64 %, kar je za 1,44 % več kot v letu 2009. Takšen rezultat sem dobila zato, ker pri vrednosti kapitala nisem upoštevala čisti poslovni izid poslovnega leta, ki je bil leta 2010 glede na leto 2009 manjši. Družba ima 91,21 % stalnih ali dolgoročnih sredstev in 8,79 % gibljivih ali kratkoročnih sredstev. Če primerjamo z osnovnim pravilom dolgoročnega financiranja, vidimo, da družba dolgoročnih sredstev ne financira v celoti z dolgoročnimi, temveč del njih tudi s kratkoročnimi viri.

Tabela 14: Delež trajnega in dolgoročnega financiranja (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Kapital (v €)	64.519.044	65.795.465	101,98
2. Dolgoročne rezervacije (v €)	6.649.921	6.321.022	95,05
3. Dolgoročne obveznosti (v €)	41.361.174	39.350.934	95,14
4. Obveznosti do virov sredstev (v €)	145.154.563	141.741.631	97,65
Delež trajnega in dolgoročnega financiranja $(=(1+2+3)/4)$	77,52	78,64	101,44

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 102.

3.2.5. Kazalnik finančnega vzvoda

Kazalnik finančnega vzvoda nam pove razmerje med dolgovi in kapitalom oziroma koliko denarnih enot dolga odpade na denarno enoto kapitala.

$$\text{Kazalnik finančnega vzvoda} = \frac{\text{Dolgovi}}{\text{Kapital}}$$

Tabela 15: Kazalnik finančnega vzvoda (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Dolgovi (v €)	68.436.737	66.680.664	97,43
2. Kapital (v €)	64.519.044	65.795.465	101,98
Kazalnik finančnega vzvoda $(=1/2)$	106,07	101,35	95,54

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 102.

V tabeli 15 vidimo, da je kazalnik finančnega vzvoda družbe Terme Čatež leta 2010 znašal 101,35 %, kar je za 4,46 % manj kot v letu 2009. To pomeni, da je družba v letu 2010 imela na 1 denarno enoto kapitala približno 1 denarno enoto dolga. Pri izračunu kazalnika sem upoštevala vrednost kapitala zmanjšano za čisti poslovni izid poslovnega leta, če bo del tega razdeljen med lastnike kapitala. Dolg družbe pa predstavljajo dolgoročne in kratkoročne

obveznosti. Rezervacij ter dolgoročnih in kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev ne upoštevamo, ker v obravnavanem obdobju še niso dolg družbe. Tako lahko na podlagi podatkov ugotovimo, da se je dolg zmanjšal in kapital povečal.

3.3. Kazalniki plačilne sposobnosti

Kazalniki plačilne sposobnosti so kazalniki, pri katerih primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev. Za posojilodajalca je pomembno, da je vrednost teh kazalnikov večja, ker je tako tveganje vračila posojila manjše. Lastnike pa zanima vrednost kazalnikov plačilne sposobnosti zaradi kreditne sposobnosti podjetja pri posojilodajalcih. Manjši kot so ti kazalniki, težje podjetje dobi posojilo in po višji obrestni meri.

Za potrebe analize bom izračunala vrednost treh najbolj pogostih kazalnikov plačilne sposobnosti, in sicer koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev, kratkoročni in pospešeni koeficient.

Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev prikazuje razmerje med dolgoročnimi viri sredstev in dolgoročnimi sredstvi. Pri tem velja pravilo, da mora podjetje dolgoročna sredstva financirati s kapitalom in dolgoročnimi viri. Iz tega razloga bi morala biti vrednost koeficienta večja od 1. Izračun koeficienta prikazuje spodnja enačba.

$$\text{Koef. dolgoročne pokritosti} = \frac{\text{Kapital} + \text{Dolgoročni dolgovi} + \text{Dolgoročne rezervacije}}{\text{Dolgoročna sredstva}}$$

Iz tabele 16 (stran 19) vidimo, da je bila vrednost koeficienta dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev leta 2010 0,86, kar je za 3,69 % več kot v letu 2009. V izračunu sem upoštevala vrednost kapitala, zmanjšano za čisti poslovni izid poslovnega leta, če bo del tega razdeljen med lastnike. Kazalnik nam pove, da so bili leta 2010 trajni in dolgoročni viri za 0,86-krat večji od dolgoročnih sredstev. Ker je kazalnik manjši od 1, pomeni, da so dolgoročna sredstva financirana tudi s kratkoročnimi viri.

Kratkoročni koeficient prikazuje razmerje med gibljivimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi.

$$\text{Kratkoročni koeficient} = \frac{\text{Gibljiva sredstva}}{\text{Kratkoročne obveznosti}}$$

Pri razlagi tega kazalnika moramo biti pazljivi. V števcu upoštevamo vsa gibljiva sredstva podjetja in ne samo denarna. Prav tako lahko poslovodstvo podjetja vpliva na rezultat koeficienta tako, da na koncu leta poravnava del kratkoročnih obveznosti. Odvisno pa je tudi od panoge, v kateri se podjetje nahaja. Družba Terme Čatež posluje v turistični panogi, kjer ni

potrebno imeti veliko zalog, zato pa imajo veliko poslovnih terjatev. V tem primeru, je vrednost kazalnika lahko manjša od 1.

Tabela 16 prikazuje, da je bila vrednost kratkoročnega koeficienta družbe Terme Čatež v letu 2010 0,46, kar je za 25,71 % več kot v letu 2009. Iz tega lahko sklepamo, da se je plačilna sposobnost družbe povečala.

Pospešeni koeficient prikazuje razmerje med gibljivimi sredstvi in kratkoročnimi dolgovi, le da med gibljivimi sredstvi ne upoštevamo zalog ter aktivnih časovnih razmejitev.

$$\text{Pospešeni koeficient} = \frac{\text{Denarna sredstva} + \text{Kratkoročne terjatve} + \text{Kratk. finančne naložbe}}{\text{Kratkoročni dolgovi}}$$

Pospešeni koeficient je boljše merilo plačilne sposobnosti podjetja, saj v števcu poleg denarnih sredstev upošteva kategorije, ki se hitro preoblikujejo v denarno obliko. Vrednost koeficienta je odvisna od panoge, v kateri se podjetje nahaja.

Tabela 16 prikazuje vrednost pospešenega koeficienta družbe Terme Čatež, ki je leta 2010 znašal 0,44, kar je za 26,02 % več kot v letu 2009. Ker družba posluje v turistični panogi, je vrednost koeficienta lahko manjša od 1. Na podlagi dobljenega rezultata lahko sklepamo, da se je plačilna sposobnost družbe povečala. Če primerjamo rezultate kratkoročnega in pospešenega koeficienta vidimo, da je razlika med njima minimalna. To pa zato, ker je delež zalog družbe majhen.

Tabela 16: Kazalniki plačilne sposobnosti družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Kapital (v €)	64.519.044	65.795.465	101,98
2. Dolgoročni dolgovi (v €)	41.361.174	39.350.934	95,14
3. Dolgoročne rezervacije (v €)	6.649.921	6.321.022	95,05
4. Dolgoročna sredstva (v €)	135.335.904	129.282.563	95,53
Koef. dolgoročne pokritosti dolg. Sredstev (=1+2+3)/4	0,83	0,86	103,69
5. Gibljiva sredstva (v €)	9.818.658	12.459.068	126,89
6. Kratkoročne obveznosti (v €)	27.075.563	27.329.730	100,94
Kratkoročni koeficient (=5/6)	0,36	0,46	125,71
7. Denarna sredstva (v €)	106.336	103.504	97,34
8. Kratkoročne terjatve (v €)	5.537.253	3.013.911	54,43
9. Kratkoročne finančne naložbe (v €)	3.841.234	8.947.619	232,94
10. Kratkoročne obveznosti (v €)	27.075.563	27.329.730	100,94
Pospešeni koeficient (=7+8+9)/10	0,35	0,44	126,02

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 101 in 102.

4 ANALIZA USPEHA POSLOVANJA

Podjetje je uspešno, če uresniči svoj cilj. Cilj podjetja pa je proizvajati proizvode in opravljati storitve za kupce. Več kot je kupec pripravljen plačati za proizvod ali storitev, bolj je podjetje uspešno. Vendar pa vsaka proizvodnja pomeni stroške. Ni dovolj, da ima podjetje na trgu visoko prodajno ceno. Pomembno je, da je prodajna cena višja kot pa so stroški proizvoda in storitev. Posledično je boljši tudi poslovni izid podjetja. Poslovni izid podjetja je razlika med prihodki od prodanih proizvodov in storitev ter stroški za njihovo proizvodnjo. Pozitivna razlika je dobiček, negativna pa izguba.

4.1. Analiza prihodkov

Prihodki povečujejo poslovni izid v obliki povečanja sredstev ali zmanjšanja obveznosti. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala. Poznamo poslovne, finančne in druge prihodke. Poslovni in finančni prihodki so rezultat rednega poslovanja, medtem ko so drugi prihodki rezultat neobičajnih dogodkov podjetja.

Poslovne prihodke lahko opredelimo kot zmnožek količine in prodajnih cen proizvodov ter storitev v obračunskem obdobju. Nastanejo takrat, ko podjetje odpošlje kupcu proizvode in mu izstavi račun. Ločimo prihodke od prodaje, ki so zmnožek količin in prodajnih cen proizvodov, storitev, materiala in trgovskega blaga; ter druge poslovne prihodke, kamor spadajo subvencije, dotacije, regresi in podobno. Davek na dodano vrednost in popusti pa ne sodijo med poslovne prihodke. Finančni prihodki so prihodki od finančnih naložb podjetja v druga podjetja pa tudi iz naslova terjatev. Poznamo finančne prihodke od udeležb v dobičku in prejetih obresti ter druge finančne prihodke. Finančni prihodki so lahko odvisni ali pa neodvisni od poslovnega izida. Drugi prihodki nastajajo občasno zaradi neobičajnih poslovnih dogodkov, povezanih s poslovnimi učinki, kot sta izredno povečanje sredstev in izredno zmanjšanje virov sredstev. Sem spadajo tudi pridobljeni prihodki in dotacije za poravnavo izgube iz prejšnjih let.

V tabeli 17 na naslednji strani vidimo, da so poslovni prihodki družbe Terme Čatež v letu 2010 znašali 32,71 mio €, kar predstavlja 93,63 % vseh prihodkov. Glede na leto 2009 so se zmanjšali za 1,55 %. Družba ima poslovne prihodke od prodaje proizvodov in storitev na domačem in tujem trgu, od prodaje trgovskega blaga in materiala na domačem trgu ter od najemnin. Med druge poslovne prihodke pa beleži prihodke od odprave in porabe dolgoročnih rezervacij, prihodke od subvencij, dotacij in podobno ter prevrednotovalne poslovne prihodke. Poslovni prihodki so se zmanjšali zaradi zmanjšanja prihodkov od prodaje na domačem trgu, ki predstavljajo 92,08 % vseh prihodkov družbe. Dodatno je na zmanjšanje vplival še izpad prihodkov od poslovnih združitvev (slabo ime). Finančni prihodki družbe Terme Čatež obsegajo prihodke iz deležev (od dividend Marine Portorož d. d.), iz danih posojil (obresti) in iz poslovnih terjatev. Finančni prihodki družbe so leta 2010 znašali 1,83 mio €, kar je za 27,12 % manj kot v letu 2009. To je posledica znižanja prihodkov iz deležev

v družbah v skupini Terme Čatež zaradi prodaje Delikatese d. d. v letu 2009. Druge prihodke družbe sestavljajo subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki; prejete odškodnine in kazni ter ostali prihodki. Ti so se leta 2010 glede na leto 2009 zmanjšali za 24,24 %. Skupni prihodki družbe so se tako zmanjšali za 3,65 %.

Tabela 17: Obseg (v €) in struktura (v %) prihodkov družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	%	2010	%	Indeks 10/09
1. Poslovni prihodki	33.230.608	91,63	32.714.749	93,63	98,45
1.1. Čisti prihodki od prodaje	32.485.890	89,58	32.173.300	92,08	99,04
1.2. Drugi poslovni prihodki	744.718	2,05	541.449	1,55	72,71
2. Finančni prihodki	2.504.237	6,91	1.825.099	5,22	72,88
2.1. Finančni prihodki iz deležev	1.784.103	4,92	1.018.219	2,91	57,07
2.2. Finančni prihodki iz danih posojil	708.317	1,95	791.417	2,26	111,73
2.3. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	11.817	0,03	15.463	0,04	130,85
3. Drugi prihodki	531.003	1,46	402.288	1,15	75,76
Skupaj prihodki	36.265.848	100,00	34.942.136	100,00	96,35

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 103.

4.2. Analiza odhodkov

Odhodki povzročajo zmanjšanje poslovnega izida podjetja zaradi zmanjšanja sredstev ali povečanja virov sredstev. So stroški prodanih količin, ki posredno vplivajo na velikost celotnega kapitala. Ločimo poslovne in finančne odhodke, ki so del rednega delovanja podjetja, ter druge odhodke, ki nastajajo zaradi neobičajnih poslovnih dogodkov.

Poslovni odhodki so stroški obračunskega obdobja, povečani za stroške začetnih zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje ter zmanjšani za stroške končnih zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje. Na vrednost poslovnih odhodkov pa vpliva metoda vrednotenja zalog, ki jo uporablja podjetje. Poslovni odhodki pa so sestavljeni iz odhodkov za prodajo proizvodov, storitev, trgovskega blaga in materiala ter drugih poslovnih odhodkov. Finančni odhodki nastanejo zaradi financiranja (stroški danih obresti) in naložbenja (prevrednotenje finančnih naložb). Razčlenimo jih na odhodke zaradi danih obresti iz prejetih posojil in na druge finančne odhodke iz naslova odpisa finančnih naložb. Drugi odhodki se pojavijo zaradi kasnejšega ali neobičajnega zmanjšanja sredstev in povečanja virov sredstev.

Tabela 18 (stran 22) prikazuje poslovne in finančne odhodke družbe Terme Čatež. Največji delež poslovnih odhodkov predstavljajo stroški blaga, materiala in storitev. Poslovni odhodki so leta 2010 znašali 27,87 mio €, kar je za 0,36 % več kot v letu 2009. Čeprav so se stroški dela znižali, so višji stroški materiala, blaga in storitev ter amortizacije zvišali poslovne

odhodke. Finančne odhodke družbe sestavljajo odhodki iz finančnih naložb, prejetih posojil, drugih finančnih obveznosti, obveznosti do dobaviteljev in drugih poslovnih obveznosti. Ti so leta 2010 znašali 3,67 mio €, kar je za 77,73 % več kot v letu 2009. Razlog za to so slabitve naložb, stroški zamudnih obresti pri dobaviteljih in plačane odškodnine. Celotni odhodki Terme Čatež so se leta 2010 glede na leto 2009 povečali za 5,70 %.

Tabela 18: Obseg (v €) in struktura (v %) odhodkov družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	%	2010	%	Indeks 10/09
1. Poslovni odhodki	27.775.226	93,07	27.874.847	88,37	100,36
1.1. Stroški blaga, materiala in storitev	12.460.419	41,75	12.816.893	40,63	102,86
1.2. Stroški dela	9.613.087	32,21	9.406.908	29,82	97,86
1.3. Odpisi vrednosti	5.231.198	17,53	5.080.369	16,11	97,12
1.4. Drugi poslovni odhodki	470.522	1,58	570.677	1,81	121,29
2. Finančni odhodki	2.068.744	6,93	3.669.395	11,63	177,37
2.1. Finančni odhodki iz finančnih naložb	-	-	915.985	2,90	-
2.2. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	1.984.275	6,65	2.559.212	8,11	128,97
2.3. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	84.469	0,28	194.198	0,62	229,90
Skupaj odhodki	29.843.970	100,00	31.544.242	100,00	105,70

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 103.

4.3. Analiza poslovnega izida

Poslovni izid je razlika med prihodki in odhodki v obračunskem obdobju. Lahko je pozitiven, če so prihodki večji od odhodkov, ali negativen, če so odhodki večji od prihodkov. Temeljne vrste poslovnega izida so dobiček, izguba in čisti dobiček. Druge vrste poslovnega izida pa predstavljajo: prispevek za kritje, kosmati poslovni izid, celotni poslovni izid skupaj s finančnimi odhodki, celotni poslovni izid skupaj z deleži zaposlencev v njem in dohodek.

Poslovni izid iz celotnega poslovanja je razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki. Poslovni izid iz rednega delovanja je razlika med poslovnimi in finančnimi prihodki ter poslovnimi in finančnimi odhodki. Celotni poslovni izid dobimo, ko od vseh prihodkov odštejemo vse odhodke obračunskega obdobja. Čisti poslovni izid je razlika med celotnim poslovnim izidom, davkom iz dobička in odloženim davkom.

Tabela 19 (stran 23) prikazuje poslovni izid družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010. Dobiček iz poslovanja je leta 2010 znašal 4.839.902 €, kar je za 11,28 % manj kot v letu 2009. Delni razlog je gospodarska recesija v letu 2010, predvsem pa je razlog v poplavi, ki je

septembra 2010 povzročila veliko materialno škodo. Tudi neugodne vremenske razmere so vplivale na nižji dobiček iz poslovanja. Družba je imela leta 2010 izgubo v financiranju v vrednosti 1.844.296 € zaradi znižanja prihodkov iz deležev v skupini in zaradi slabitve naložb. Čisti dobiček obračunskega obdobja je tako v letu 2010 znašal 2.861.824 €, kar je za 47,11 % manj kot v letu 2009. Razloga sta v slabitvah naložb in izpadu davčnih olajšav.

Tabela 19: Poslovni izid (v €) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Poslovni prihodki	33.230.608	32.714.749	98,45
2. Poslovni odhodki	27.775.226	27.874.847	100,36
3. Poslovni izid iz poslovanja	5.455.382	4.839.902	88,72
4. Finančni prihodki	2.504.237	1.825.099	72,88
5. Finančni odhodki	2.068.744	3.669.395	177,37
6. Poslovni izid iz financiranja	435.493	(1.844.296)	-
7. Drugi prihodki	531.003	402.288	75,76
8. Drugi odhodki	-	-	-
9. Davek iz dobička	561.519	584.595	104,11
10. Odloženi davki	(449.897)	48.525	-
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	5.410.462	2.861.824	52,89

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 103.

5 ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA

Podjetje proizvaja proizvode in storitve za zadovoljevanje potreb. Pri tem se sooča z relativno redkostjo ekonomskih dobrin. Relativna redkost prisili podjetje, da z ekonomskimi dobrinami ravna smotrno. To pomeni, da bo s čim manj dela, surovin in sredstvi uspelo proizvesti čim več proizvodov. Pri tem velja splošno gospodarsko načelo, ki pravi, da podjetje z danimi sredstvi doseže čim večji učinek oziroma doseže dani učinek s čim manj sredstvi. Podjetje lahko izbira med več možnostmi, pri izbiri pa si pomaga s splošnim gospodarskim načelom. Neupoštevanje tega načela pripelje do slabih odločitev in rezultatov poslovanja. Uspešnost poslovanja podjetja najpogosteje merimo s kazalniki donosnosti ali rentabilnosti, gospodarnosti ali ekonomičnosti in proizvodnosti ali produktivnosti.

5.1. Produktivnost dela

Produktivnost dela izraža uspešnost proizvodnje in je razmerje med proizvedeno količino proizvodov ali storitev in vloženim delovnim časom. Družba Terme Čatež ponuja storitve, kot so: prenočitve, kopanje v termalnih vodah, priveze v Marini Portorož in gostinske storitve. Zato sem pri izračunu kazalnika upoštevala podatke, ki so bili na razpolago, in so najbližje produktivnosti dela. V števcu sem tako upoštevala poslovne prihodke in v

imenovalcu število zaposlenih. Podatka v števcu in imenovalcu sta trenutna podatka. Izračun produktivnosti dela prikazuje spodnja enačba.

$$\text{Produktivnost dela} = \frac{\text{Poslovni prihodki}}{\text{Število zaposlenih}}$$

Tabela 20: Produktivnost dela (v € na zaposlenega) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Poslovni prihodki (v €)	33.230.608	32.714.749	98,45
2. Število zaposlenih	495	461	93,13
Produktivnost dela (=1/2)	67.133	70.965	105,71

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2009, str. 47; Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 103.

Tabela 20 prikazuje produktivnost dela družbe Terme Čatež, ki se je leta 2010 glede na leto 2009 povečala za 5,71 %. To pomeni, da je na zaposlenega v letu 2010 odpadlo 70.965 € poslovnih prihodkov. Čeprav so se poslovni prihodki zmanjšali, se je število zaposlenih zmanjšalo za toliko, da je produktivnost dela narasla.

5.2. Ekonomičnost ali gospodarnost

Ekonomičnost ali gospodarnost opredelimo kot razmerje med vrednostjo proizvedenih proizvodov in njihovih stroškov. Če je vrednost ekonomičnosti večja od 1, potem je prodajna vrednost večja od stroškov. Ko pa so stroški večji od prodajne vrednosti, potem je vrednost ekonomičnosti manjša od 1.

$$\text{Ekonomičnost (1)} = \frac{\text{Vrednost količine proizvodov}}{\text{Stroški}}$$

Ekonomičnost pa lahko izrazimo tudi kot razmerje med prihodki in odhodki, pri čemer lahko ugotavljamo ekonomičnost za posamezne vrste prihodkov in odhodkov.

$$\text{Ekonomičnost (2)} = \frac{\text{Prihodki}}{\text{Odhodki}}$$

Družba Terme Čatež ima tako različne produkte, da je za potrebe analize primerno izračunati gospodarnost poslovanja, celotno gospodarnost in dobičkonosnost prihodkov. Ti trije kazalniki so osnovne oblike kazalnikov ekonomičnosti ali gospodarnosti.

Tabela 21 (stran 25) prikazuje različne kazalnike ekonomičnosti družbe Terme Čatež. **Celotna ekonomičnost** prikazuje razmerje med celotnimi prihodki in odhodki. Leta 2010 je

bila vrednost kazalnika 1,11, kar je za 8,84 % manj kot v letu 2009. Vrednost ekonomičnosti se je zmanjšala zaradi manjših prihodkov in večjih odhodkov. **Ekonomičnost poslovanja** izračunamo kot razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki. Kaže učinkovitost poslovanja podjetja iz osnovne dejavnosti. Ekonomičnost poslovanja se je zmanjšala za 1,90 % in je leta 2010 znašala 1,17. Če primerjamo celotno ekonomičnost in ekonomičnost poslovanja ugotovimo, da ima družba poslovne prihodke skoraj tako velike kot celotne prihodke. **Dobičkonosnost prihodkov** pa prikazuje odstotek čistega dobička v celotnih prihodkih. Leta 2010 se je čisti dobiček glede na leto 2009 močno znižal in je znašal le 8,00 % v vseh prihodkih, kar je za 45,10 % manj kot v letu 2009. Vzrok je predvsem v slabitvah naložb in izpadu davčnih olajšav. Vrednost celotne ekonomičnosti in ekonomičnosti poslovanja je večja od 1, kar pomeni, da je podjetje poslovalo ekonomično oziroma gospodarsko učinkovito.

Tabela 21: Kazalniki ekonomičnosti družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010.

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Prihodki (v €)	36.265.848	34.942.136	96,35
2. Odhodki (v €)	29.843.970	31.544.242	105,70
Celotna ekonomičnost (=1/2)	1,22	1,11	91,16
3. Poslovni prihodki (v €)	33.230.608	32.714.749	98,45
4. Poslovni odhodki (v €)	27.775.226	27.874.847	100,36
Ekonomičnost poslovanja (=3/4)	1,20	1,17	98,10
5. Čisti dobiček (v €)	5.410.462	2.861.824	52,89
Dobičkonosnost prihodkov (= 5/1)	0,15	0,08	54,90

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 103.

5.3. Donosnost ali rentabilnost

Donosnost ali rentabilnost prikazuje razmerje med doseženim rezultatom podjetja in določenim vložkom. Donosnost kapitala je kazalnik z vidika lastnika podjetja, ki kaže razmerje med čistim dobičkom in povprečnim kapitalom. Donosnost sredstev pa je kazalnik z vidika podjetja in prikazuje razmerje med čistim dobičkom ter povprečnimi sredstvi.

$$\text{Rentabilnost kapitala} = \frac{\text{Čisti dobičke}}{\text{Povprečni kapital}}$$

$$\text{Rentabilnost sredstev} = \frac{\text{Čisti dobiček}}{\text{Povprečna sredstva}}$$

Tabela 22 (stran 26) prikazuje rentabilnost kapitala in sredstev družbe Terme Čatež. Rentabilnost kapitala je leta 2010 znašala 4,17 %, kar je za 47,49 % manj kot v letu 2009. Rentabilnost sredstev pa se je leta 2010 glede na leto 2009 zmanjšala za 47,53 % in je znašala

2,01 %. Vrednost obeh kazalnikov se je znižala zaradi čistega dobička, ki je bil leta 2010 glede na leto 2009 manjši za 47,11 %.

Tabela 22: Rentabilnost kapitala in sredstev (v %) družbe Terme Čatež v letih 2009 in 2010

Element	2009	2010	Indeks 10/09
1. Čisti dobiček (v €)	5.410.462	2.861.824	52,89
2. Povprečni kapital (v €)	68.208.013	68.708.882	100,73
Rentabilnost kapitala (=1/2)	7,93	4,17	52,51
3. Čisti dobiček (v €)	5.410.462	2.861.824	52,89
4. Povprečna sredstva (v €)	141.094.262	142.234.423	100,81
Rentabilnost sredstev (=3/4)	3,83	2,01	52,47

Vir: Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2009, str. 116 in 117; Terme Čatež d. d., Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010, str. 103.

SKLEP

Analizirala sem uspešnost poslovanja družbe Terme Čatež v letu 2010 glede na leto 2009. V tem obdobju se je Slovenija spopadala z gospodarsko krizo. Z analizo sem želela ugotoviti, če je družba čutila vpliv te krize in kako. Na podlagi rezultatov sem odkrila pozitivne in negativne dejavnike, ki so vplivali na poslovanje.

Začela sem z analizo sredstev in ugotovila, da so se leta 2010 glede na leto 2009 zmanjšala za 2,35 %. Razlog je predvsem v zmanjšanju stalnih sredstev za 4,47 % zaradi materialne škode, ki jo je za sabo pustila poplava v septembru 2010. Gibljiva sredstva so se povečala za 26,89 % v glavnem zaradi večjih naložb v deleže in delnice drugih podjetij.

Nadaljevala sem z analizo kazalnikov investiranja in kazalnikov obračanja. Kazalniki investiranja kažejo na to, da je družba investirala v novo opremo in naprave, v obnovo in razširitev nastanitvenih kapacitet ter v izgradnjo novih objektov. Povečala je tudi naložbe v deleže in delnice drugih podjetij. Tehnična opremljenost dela se je povečala za 16,55 % zaradi nabave nove opreme in naprav ter zmanjšanja števila zaposlenih. Obratna sredstva so v povprečju potrebovala 75 dni, da so se obrnila. To pomeni večje stroške vezave in več sredstev za financiranje danega obsega poslovanja. Kupci pa so v povprečju potrebovali 47 dni za poravnavo obveznosti.

Pri analizi virov sredstev sem ugotovila, da so se ti leta 2010 glede na leto 2009 zmanjšali za 2,35 %, predvsem zaradi oslabitve naložb in zmanjšanja dolgoročnih obveznosti. Analiza kazalnikov financiranja je pokazala ugoden rezultat pri deležu kapitala v financiranju in deležu dolgov v financiranju zaradi zmanjšanja dolga družbe. Delež osnovnega kapitala v financiranju se je leta 2010 zmanjšal. Delež trajnega in dolgoročnega financiranja se je pa povečal. To pomeni, da je podjetje več financiralo z dolgoročnimi viri. Kazalnik finančnega

vzvoda pa se je zmanjšal. Na podlagi rezultatov kazalnikov plačilne sposobnosti za leto 2010 lahko sklepam, da se je ta povečala. Ker ima družba 91,21 % stalnih sredstev, so ta financirana tudi s kratkoročnimi viri.

Analiza uspeha poslovanja je pokazala, da so se prihodki v letu 2010 zmanjšali za 3,65 %, medtem ko so se odhodki povečali za 5,70 %. Zmanjšali so se predvsem prihodki od prodaje na domačem trgu in povečali stroški blaga, materiala in storitev. Družba je poslovala z dobičkom, vendar pa se je čisti dobiček v letu 2010 glede na leto 2009 zmanjšal za kar 47,11 %. Na takšen rezultat je v glavni meri vplivala poplava v septembru 2010, nekoliko manj pa so vplivale gospodarska kriza in vremenske razmere. Terme Čatež so bile uspešne pri poslovanju, ker so poslovno leto zaključile z dobičkom.

Pri produktivnosti dela je bila družba Terme Čatež uspešna. Ta se je leta 2010 povečala za 5,71 %, ker je bila sprememba v zaposlovanju večja od spremembe poslovnih prihodkov. Pri ekonomičnosti je bila uspešna, ker so bili prihodki večji od odhodkov. Donosnost kapitala in sredstev je pokazala na učinkovito poslovanje v letu 2010. Družba je manj vložila v poslovanje, kot pa je ustvarila.

Terme Čatež lahko sprejmejo veliko več kopalcev na Poletni Termalni rivieri kot pa v Zimski. Zato so vremenske razmere pomemben faktor, ki vpliva na obisk kopališča in posledično na poslovne prihodke. Žal pa podjetje ne more vplivati na vreme. Lahko pa vpliva na pestrost ponudbe in se nenehno trudi zadovoljiti potrebe kupcev. Tudi kupna moč pomembno vpliva na obisk kopališč. Večja kot je kupna moč prebivalstva, večji bo obisk in več bodo pripravljene potrošiti. Družba mora skrbeti, da bo investirala v novo opremo in naprave, obnavljala infrastrukturo in zgradbe, skrbela za urejenost okolice in podobno. Vse to pomembno vpliva na odločitev kopalcev za vnovičen obisk. Skrbeti mora tudi za ustrezno strokovno usposobljenost zaposlenih in prijetno delovno okolje. Ključ do zadovoljstva kupcev je v kvalitetno opravljenih storitvah.

LITERATURA IN VIRI

1. Boyes, W. (2004). *The New Managerial Economics*. Boston, New York: Houghton Mifflin Company
2. Hočevar, M., Igličar, S. & Zaman, M. (2004). *Osnove računovodstva* (2. natis). Ljubljana: Ekonomska fakulteta
3. Jug, M. (2000). *Analiza uspešnosti poslovanja podjetja Terme Čatež d.d. za leti 1997 in 1998*. Diplomsko delo visoke poslovne šole. Ljubljana: Ekonomska fakulteta
4. Kavčič, S., Klobučar Mirovič, N. & Vidic, D. (2007). *Poslovodno računovodstvo* (1. natis). Ljubljana: Ekonomska fakulteta
5. *Mednarodni računovodski standardi* (2008). Evropska unija: Uradni list Evropske unije
6. Pučko, D. & Rozman, R. (2000). *Ekonomika in organizacija podjetja. Knjiga 1. Ekonomika podjetja* (6. natis). Ljubljana: Ekonomska fakulteta
7. Pučko, D. (2001). *Analiza in načrtovanje poslovanja* (1. natis). Ljubljana: Ekonomska fakulteta
8. Pučko, D. (2004). *Analiza poslovanja* (4. natis). Ljubljana: Ekonomska fakulteta
9. Rebernik, M. (2008). *Ekonomika podjetja* (1. natis). Ljubljana: GV Založba
10. Slapničar, S. (2006). *Gradivo za predmet finančno računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta
11. *Slovenski računovodski standardi* (2006). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije
12. Statistični urad Republike Slovenije. (2011). Indeks cen življenjskih potrebščin 2010. Najdeno 5. julija na spletnem naslovu http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3667
13. Širec, K. & Rebernik, M. (2008). *Ekonomika podjetja: študijski priročnik* (1. natis). Ljubljana: GV Založba
14. Tekavčič, M. & Peljhan, D. (2004). *Gradivo za predmet ekonomika podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta

15. Terme Čatež d. d. (2009). Letno poročilo Terme Čatež za leto 2009. Čatež ob Savi: Terme Čatež d. d.
16. Terme Čatež d. d. (2010). Letno poročilo Terme Čatež za leto 2010. Čatež ob Savi: Terme Čatež d. d.
17. Terme Čatež d. d. Najdeno 21. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.termecatez.si/si/>
18. Turk, I., Kavčič, S., Kokotec-Novak, M., Koželj, S. & Odar, M. (2004). *Finančno računovodstvo. Splošni del.* Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije
19. Turk, I., Melavc, D. & Korošec, B. (2004). *Uvod v računovodstvo.* Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije